Österreichische Post AG
GZ02Z031765M
Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću
Kroatischer Kulturverein im Burgenland
Dr. Lorenz Karall-Straße 23
7000 Eisenstadt/Željezno

Glasilo

Hrvatskoga kulturnoga društva u Gradišću

3. DECEMBAR 2024.

U krčmi Gregorić u Klimpuhu se je nedilju 3. novembra održala generalna sjednica Hrvatskoga kulturnoga društva. Pri redovitoj generalnoj sjednici, na ku su bili pozvani svi člani HKD-a širom Gradišća, se je odibrao novi odbor. Predsjednik je nastao Joži Buranić iz Mjenova.

foto: HKD

Dugoljetni predsjednik Hrvatskoga kulturnoga društva Stanko Horvath je dao izvještaj o djelovanju poslidnjih 15 ljet. On je gizdav da je mogao predati društvo u boljem stanju nego je je preuzeo i da je mogao realizirati neke važne točke.

Drage prijateljice i dragi prijatelji!

Joži Buranić
Predsjednik Hrvatskoga kulturnoga društva

Posebna mi je čast da vam pišem kot novoodibrani predsjednik Hrvatskoga kulturnoga društva. Hvalim svim ki ste bili na generalnoj sjednici i ste izrazili novomu odboru vaše povjerenje.

Najprvo mi je želja, da se zahvalim Stanki Horvatu za trud i vrime ko je on uložio u prošli 15. ljeti kot predsjednik u Hrvatsko kulturno društvo. Ljubav prema našoj kulturi, našemu jeziku i našim ljudem ga je peljala u svojem djelovanju.

Politička borba nije bila laka. U 2011. ljetu doživili smo kako aparat naše države silom pretišće na organizacije narodnih grup. Prepričili smo zajedno s drugimi počemerenje u zakonu za narodne grupe. Ča se tiče djelovanja smo bili izgubili „živu subvenciju“ ali našli smo nove pute kako urediti ured društva. Ali potvrdjujem njegove riči pri sjednici, da je predao društvo u boljem stanju nego je je on preuzeo.

Na kraju bi istaknuo njegov dobri prikgranični kontakt u Slovačku, Madjarsku i Hrvatsku. Usko je suradjivao s veleposlanikom Danielom Glunčićem i s Hrvatskom. Tako je omogućio različne projekte, a istaknuo bi na ovom mjestu strateški projekt reorganizacije Centra austrijskih narodnih grup u Beču.

U ime odbora mu hvalimo i velimo: „Bog plati!“.

Ljeta teču i svit se minja. I mi u HKD-u smo jur u prošlosti adaptirali naše djelovanje na nove potriboće a to će biti potribno i u budućnosti.

Naši roditelji su nas naučili naš jezik, odrasli smo s našom bogatom kulturom i s našimi običaji. Oj, kako smo zaistinu bogati! To triba očuvati i nije mudro niti pravo dici oduzeti ove mogućnosti ke smo mi imali.

Svisno moramo pojti kroz život – ponosni biti na sve ča je naše. Hrvatski jezik je službeni jezik Europske unije. Nimamo jezik samo za „dvor i štalu“ – ne, imamo jezik za svit. Zato potribujem vidljivost jezika na svi područja!

Iako se čini da je ljubav prema našim jačkam i tamburici veća nego ikada – se ipak broj pripadnikov i pripadnic kot i jezična kompentencija smanjuju. Falu nam pedagogice i pedagogi, jezikoslovke i jezikoslovci, žurnalisti i žurnalistice, kulturne djelačice i djelači.

Strukture se tribaju ojačati a zato se tribaju financijska sredstva. Financiranje je zadaća države i zemaljske vlade. Nadalje se moramo prilagoditi modernomu životu i koristiti mogućnosti digitalizacije.

Pri generalnoj sjednici se je istaknulo da se kontakt u sela mora intenzivirati, našim seoskim organizacijam pomoći i omogućiti djelovanje. Izražena želja je: „U svakom selu barem jednoč u ljetu jedna hrvatska priredba!“ Čuda već samostalnih društav je u seli nego prije. Moramo iskati kooperacije i sinergije s onimi društvi. Ozbiljno ćemo se zalagati zato da rastresemo i riješimo s biškupijom otvorena pitanja suradnje ka su obadvim na kvar i velik teret.

S velikim očekivanjem gledamo i na Republiku Hrvatsku – našu „staru domovinu“. Ona se je pozitivno razvila i stoji sada na čvršći društveni i ekonomski noga. Ona nas neka ohrabri i nam dava podršku u borbi protiv asimilacije. Potribna nematerijalna i financijska sredstva iz Hrvatske moramo privući k nam. Mislim da smo i ovde na dobrom putu, jer je veza s veleposlanikom Danielom Glunčićem, s državnim tajnikom Zvonkom Milasom i s Milanom Bošnjakom od Središnjega državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske čvrsta i plodna.

Na kraju bi vas još prosio da budete otvorenoga srca: Gledajmo našu zajednicu kot cjelinu, bar kade gdo živi – u Slovačkoj, u Madjarskoj, u Austriji, u Gradišću ili u Beču. Ne pozabimo niti na Hrvate u Moravskoj!

Zrušimo granice ke su u naši glava – „Svi smo iz iste vriće!“ samo sudbina nas je razštrkala! Činjenica „s trbuhom za kruhom“ nas pelja na različna mjesta ali i onde kanimo živiti naš identitet.

Pred nami su časi, ki ćedu biti veliki izazov i tribamo već ljudi ki sudjeluju u društvi - u seli ili u gradu - na dobrobit našega naroda i tako na dobrobit naše zemlje. Tribamo vašu pomoć!

Prosim išćite i vi kontakt s našim uredom, s našimi odbornicami i odborniki, s povjerenicami i povjereniki u seli. Javite nam se ako imate pitanja, nove ideje ili ako tribate pomoć!

Željim svim uspješno djelovanje za našu zajednicu!

Joži Buranić

2. Forum dijaloga Zajedno u Solunku

4. i 5. oktobra su se u Solunku sastali zastupnice i zastupniki hrvatskih krovnih društav i diskutirali u dvodnevnom seminaru o skupni projekti i mogućoj suradnji.

Hrvatsko kulturno društvo je pozvalo petak i sobotu, 4. i 5. oktobra u mirovnu tvrdjavu Solunak na takozvani Forum dijaloga pod geslom Zajedno. Forum je HKD prošlo ljeto pokrenulo skupa s Koordinacijskim odborom, ki se sastoji od krovnih organizacijov gradišćanskih Hrvatic i Hrvatov u Austriji, Madjarskoj i Slovačkoj. HKD si je za ov format pozvao konzultacijsko poduzeće i tim kot i Veroniku Mesarić kot peljačicu projekta.

Forum se je ljetos održao po drugi put. Petak je bio rezerviran za zastupnice i zastupnike društav Koordinacijskoga odbora. Sudionikom i sudionicam se je obratio na početku Foruma od strani organizatora Hrvatskoga kulturnoga društva Joži Buranić glasnogovornik Koordinacijskoga odbora. Po iskustvi prošloga Forum dijaloga Zajedno, je i ovo ljeto bio cilj upoznati težišća i djelovanja društva. Zato su zastupnice i zastupniki društav (Društvo za obrazovanje gradišćanskih Hrvatov, Koljnovsko hrvatsko društvo i Hrvatska samouprava Koljnofa, Društvo gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj, Kulturna zadruga Veliki Boristof, Radio Mora, Znanstveni institut gradišćanskih Hrvatov, Hrvatski centar i Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo u Beču, Hrvatski akademski klub, Hrvatsko štamparsko društvo, Hrvatska gospodarska agencija, Djelatna zajednica hrvatskih komunalnih političarov i sam organizator Foruma Hrvatsko kulturno društvo) predstavili svoja postignuća u minulom ljetu, dodatno su informirali sudionice i sudionike o planirani projekti.

Forum su koristili i za diskusiju o nagradi Koordinacijskoga odbora, takozvanoj Kulturnoj nagradi gradišćanskih Hrvatov. Postavljeno je bilo pitanje za svaku i za svakoga, jeli triba prominiti dodjelu kulturne nagrade. Najvažnije ča su istaknuli zastupnice i zastupniki društav je, da se more dodjela nagrade proširiti na moguće već razin ili ako to nije moguće da se moru upeljati nove nagrade. U zadnjem djelu tokom dana su sudionice i sudioniki u timu izdjelali predloge ča bi se moglo poboljšati kod gradišćanskih Hrvatov. Med željami su istaknuli: Skupni ured za gradišćanske Hrvate na sjeveru u okolici Željezna, bolju koordinaciju velikih priredab, skupni marketing (logo, prospekti), platformu s informacijami, Koordinacijski odbor društav pretvoriti po EU kriterija u jedno posebno društvo, evaluaciju vlašćih projektov, skupnu platformu, reprezentaciju i skupni zajednički kalendar priredab.

Subotnji forum je stavio po kratkom upoznavanju fokus na većjezičnost u Gradišću. Lingvistica Cvetelina Ortega je nazočnim predstavila svoje projekte s Pedagoškom visokom školom i zemljom Gradišće i govorila o pedagoški koncepti za većjezičnost u Gradišću. Lingvistica je pri tom med drugim kritizirala sadašnje uvjete u čuvarnica, da nesmi svako osoblje načiniti jezično pedagoško djelo. Težišće je stavila na današnji pilotni projekt o većjezičnosti u čuvarnica, koga do sada probiraju u četiri čuvarnica. Jedna od njih je čuvarnica u Pandrofu. Ortega je argumentirala, da je po sadašnjem izvidjenju potribno jako čuda informacije, potribna su i školovanja za personal i roditelje. Onda da su ljudi pozitivno usmireni prema ovomu projektu. Nazočne sudionice i sudioniki foruma su koristili i priliku da kritiziraju slabu suradnju s manjinskimi zajednicami i onimi, ki djelaju u praksi.

Drugi dio dana su se sudionice i sudioniki bavili s osobami projektnoga menedžmenta i pitanjem, kako motivirati mlade za djelovanje. Po runda premišljavanja, diskutiranja i predstavljanja mogućih projektov je u drugom djelu išlo za konkretne projekte. Pojedini peljači tima su morali predstaviti i opisati konkretan projekt i zadobiti za njega druge od ukupno kih 40 sudionic i sudionikov. Polag informacijov od strani organizatorov je plan, da se neki od predstavljenih projektov do dojdućega ljeta onda zaista i realiziraju. Dojdući forum je planiran od 10.do11. oktobra 2025.

TG/IK

Diozimateljice i diozimatelji 2. Foruma u mirovnoj tvrdjavi u Solunku *foto: HKD*

Kulturna nagrada Radoslavu Janković

U okviru redovite priredbe Večer hrvatskoga folklora u Slovačkoj je Koordinacijski odbor dodilio Kulturnu nagradu gradišćanskih Hrvatov predsjedniku HKSS-a i dugoljetnomu istraživaču i kulturnomu aktivistu.

Petar Tyran, Alena Janković, Radoslav Janković i Joži Buranić *foto: HN*

U subotu, 12. oktobra su u Hrvatskom Jandrofu slavili jednoga neutrudljivoga i marljivoga kulturnoga djelača na području kulture u Slovačkoj i istraživača jačak po cijelom Gradišću. Radoslav Janković je prvi laureat Kulturne nagrade gradišćanskih Hrvatov, ki je ovu nagradu primio izvan Austrije.

U kulturnom domu u Hrvatskom Jandrofu su se sakupili zastupniki brojnih društav širom Gradišća, ov i onkraj granice. Nazoči su bili i dva daljnji nositelji ove nagrade, Branko Kornfeind i Zlatka Gieler, ka je lani primila nagradu. Isto tako je hrvatski veleposlanik u Slovačkoj Aleksander Heina svojom nazočnošćom potvrdio posebnost i važnost ovoga izvanrednoga čašćenja, dodilenja najviše nagrade ku gradišćanski Hrvati imaju. Seoski farnik Aleksandar Knorr je bio isto nazoči kot i načelnik Jozef Uhler.

Silvija Degendorfer i Marija Hanny su peljale kroz bogati muzički program Večera folklora Hrvatov u Slovačkoj, tako oficijelni naziv ove priredbe. Ov je počeo s nastupom dičje folklorne grupe Ljuljanka, ada najmladjimi i najsladjimi folkloraši i folklorašicami iz Hrvatskoga Jandrofa i Čunova. Pod peljanjem Marcele Škodlerove i Martine Komendove ova folklorna grupa postoji od 2011. ljeta. Uču se hrvatske jačke i tance iz regije, ali i iz Hrvatske. U repertoaru imaju jur nekoliko koreografijov tako da redovito nastupaju na domaći festivali, ali i u Ugarskoj, Austriji i Hrvatskoj.

Dojdući sastav je jur imao direktnu vezu s laureatom. Tako kot je Radoslav Janković od oca Štefana primio muziku u krvi, tako se je to nastavilo u dojdućoj generaciji, kade Radoslav mladji jako uspješno djeluje kot aranžer, kompozitor i peljač tamburašev. Tamburaški orkestar Konjic, koga skupa s Juricom Maászom pelja, je predstavio splet Kiritof je ne štentajmo. Za dojduću točku se je minjao samo naziv izvodjačev, člani su ostali prilično isti. Muško jačkarno društvo je uz pratnju tamburašev i ov put pod peljanjem Radoslava mladjega predstavio Kad se večer zaškuri i Gradišće okolo Pinke. Sin je bio i solo jačkar.

Ovimi trimi „domaćimi" grupami je završio prvi muzički blok. U nastavku je glasnogovornik Koordinacijskoga odbora Joži Buranić predstavio nagradu i kriterije, po ki se more nagrada dostati. Jur na protuliće su odlučili da ćedu brončenu skulpturu od pet osob dodiliti Radoslavu Jankoviću.

Pred samom laudacijom je nastupio novo formirani Gradišćanski kvartet. Profesionalni gudački sastav je kot prvo predstavio kompoziciju Radoslava Jankovića mladjega na pjesmu Pozdravljeni budi o sveti Mikula. Zatim su slijedili još četiri stavki kompozitora Rudolfa Matza ka je dala i gudačkomu sastavu ime: Gradišćanski kvartet. Zagrebački violončelist, skladatelj i dirigent je ovu kompoziciju napisao 1932. ljeta.

Po ovom vrhunskom, opširnom i nefolklornom bloku je slijedila laudacija Petra Tyrana. „...Da Radoslava stavimo u pravi povijesni kontekst ovih naših *velikanov, od danas ga smimo oficijelno uvrstiti u ove velikane. To je ponekad i teret samo da znaš. Kot je to Joži rekao, ovo nije samo za to ča si jur udjelao, nego ča ćeš još udjelati...."* Svoj govor je nastavio nabrajanjem i opisivanjem znamenitih osob na području Hatov kot su to: Matijaš i Gašpar Laab, Šimon Kn(i)efac, Žigmund Karner, Kalistus Ambruš, Jandre Zgodić, Fabian Hauszer, Andrija Verdenić, Pavao Lévay, Mate Meršić Miloradić i Karlo Preč. Iz bliže prošlosti i sadašnjosti je istaknuo Juru Treuera, Vilka Pokornyja, Ferdiša Takača, ali i Jivu Maásza, Balázsa Martinšića, Francija Németha, Petra Huiszu i na kraju Radoslava Jankovića. *„U Jandrofu djeluje Radoslav Janković u genijalno-produktivnom tandemu sa svojim bratom layouterom i dizajnerom Tomom Jankovićem. Kratko bi se vrnuo u mladost Radoslava, u 90-a ljeta prošloga tisućljeća. Mi gradišćanski Hrvati s austrijske strani granice smo ponovo morali otkriti ove naše slovačke susjede, Hrvate u Slovačkoj. Po 1921. ljetu smo je polako bili zgubili i pozabili. Po 1989. je pak teklo kot po loju. Tada sam mogao nagovoriti Štefana i Lizu Janković, da svoje dva sine pošalju na probe folklornoga*

ansambla Kolo-Slavuj svaki utorak prik granice u Beč. A ne dugo potom, da im dopustu da s Kolo-Slavujem putuju na turneju u Južnu Afriku.

Po mojem mišljenju je to bio početak „hrvatske“ karijere bratov Radoslava i Tome Jankovića u gradišćanskohrvatskoj, prikgraničnoj zajednici. Morao sam obećati Štefi i Lizi, da ću se brinuti za njeve dva sine i da ću paziti na nje u Južnoj Afriki. Kod Tome mi se to očigledno nije ugodalo, jer se je tada bio u jako mladi ljeti očigledno zaljubio u malo jur zreliju Koloslavujku iz Beča odnosno Mjenova. Ne znam bi ovoj braći osobna povijest tako tekla bez Kolo-Slavuja, ali ako to ne bi tako teklo, danas bi bili znatno siromašniji na već ki područji. Dakle zapravo sam srićan, da nisam pazio na njega i da nam je ostao i ovde i onde. No, danas nismo došli hvaliti i dičiti genijalnoga Tomu (ki nije bio nazočan nego je pripravljao tehniku za Hrvatsku noć u Novom Selu), nego njegovoga malo starijega brata, ne manje djelovnoga, inovativnoga, marljivoga, nadarenoga i nadahnutoga a pred svim i produktivnoga starijega brata Radoslava.

Da su Jankovići bojsek plemićkoga roda, kako u prošlosti i mnogi drugi pripadniki nižega plemstva u ove kraje doseljenih Hrvatov u 16. stoljeću, se dandanas još kaže u njevoj narodnoj svisti – mislim sad Jankoviće ali i ostale Jandrofce i Jandrofke – u hrvatskom uvjerenju i u osvidočenju, da si svoje ne daju zeti, da si želju svoje ne samo očuvati, nego i dalje razvijati. To sve na osnovi bilježenja svega vridnoga iz prošlosti i uzevši to kao temelj na čemu se nešto novoga radja i stvara.

Najbolje se to kaže u muziki. Ne samo da je Rado strastven tamburaš (zbog čega je išao i Kolo-Savuju) i da jur duga ljeta vrši službu kantora u domaćoj crikvi sv. Mikule, u vezi s tim triba i istaknuti nekadašnji zmožni muški jačkarni zbor Hrvatskoga Jandrofa (mišljeno je Muško jačkarno društvo), ki je i dandanas još zmožan iako je po broju članov nažalost znatno smanjen. S darom koga je naslijedio od svojih roditeljev, pred svim i od oca Štefe, je stupio i u red kompozitorov i aranžerov, o tomu svidoči sedam CD-ov i brojne jačke – nisam je mogao zbrojiti.

Ali, kako znamo i znaju od Požona do Zagreba, od Beča do Budimpešte i od Trnave do Pečuha Radoslav Janković je u medjuvrimenu jur i iskušen manjinski političar. Ne samo da je stupio u velike šoljine – u ke je i nutar zrastao – nažalost jur pokojnoga Jurka Cvečka u funkciji predsjednika Hrvatskoga kulturnoga saveza u Slovačkoj. Rado uspješno zastupa Hrvate u Slovačkoj i u Savjetu Vlade Republike Hrvatske izvan RH a je takaj i zastupnik za hrvatsku manjinu kod Vlade Slovačke Republike. Ča tote djelaš mi nije jasno, ali sigurno ča dobroga.

Upravo Jandrof, Jandrofci i Jandrofke – a prilikom današnjega čašćenja i odlikovanja – upravo i Radoslav Janković kaže, da ta ćut većvridnosti, superiornosti naših ljudi s austrijske strane prema Hrvatom u Madjarskoj i Slovačkoj već ne odgovara odnosno nikada nije odgovarala. Morebit je to bilo neznanje, ignorancija ili prepotencija – ako su za vas ovde govorili o „Slovaki“, ili o ti na madjarskoj strani o „Madjari/ Ugri“, a su pri tom zabili ili ignorirali, da su to isto naši i da smo još ne tako dugo bili jedni ter isti. Samo smo u medjuvrimenu odgojeni jedni ovako a drugi u drugom duhu, u drugom političkom okruženju, u drugom svitonazoru, dakle pogledu na svit.

A kako dugo ćemo na tom djelati da se to opet ujedina ne znam, ako ćemo uopće uspiti – to mi je velik problem.

Da mu je uz sve ovo vrlo uspješno djelovanje i sa svojom privatnom firmom širom Slovačke ipak još toliko vrimena ostalo i nadalje ostaje za obitelj – to je: za ženu Lenku, s kom ima dva sine – kaže da Rado ne samo friško nego i efikasno djela, i da je odličan organizator svojega vrimena.

A je pred svim i njegova zasluga, da Radoslavu mladjemu nijedan očev talent ne fali, na protiv a kod maloga „Medjugorca“ Tomislava Janković se jur sada vidi talenat i kao primaš na bisernici u predivnom tamburaškom ansamblu Konjic. Ja bi rekao uz Pandrofce, uz Pinkovčane ste vi takorekuć vrh naših tamburaških ansamblov – nevjerojatno po mojem mišljenju ča vi skupa spravite.

Rado bi ovde i vidio neke prijateljice i prijatelje iz prošlosti, ki se već ne najdu na ovakovi hrvatski priredba u Jandrofu. Pozdravite je posebno. Vi znate koga mislim. Ako je ja vidim ću je pozdraviti i pitati zač nisu došli.

Ali za vas ovde, ki ste se našli na čašćenju Radoslava Jankovića i mu tim iskazali zasluženu čast i opravdano poštivanje, ovu veliku »Kulturnu nagradu gradišćanskih Hrvatov« dilimo ne samo za brojne zasluge i dostignuća, nego i zato ča bi mogli naši još udjelati. Sam uprav Zlatki rekao, ako nastaneš dost stara moreš ju i po drugi put dobiti. Dakle, gdo bi si tu visoku i lipu i vridnu nagradu, to naše najviše odlikovanje bolje zaslužio nego Rado Janković?!

Srdačno čestitam!”

Po ovoj opširnoj, ovde malo skraćenoj laudaciji je Joži Buranić predao Kulturnu nagradu Radoslavu Jankoviću ki se je odmah zahvalio za ovo veliko priznanje. U posebnom se je zahvalio jednomu suputniku, ki njega sprohadja jur duga ljeta i je bio u sve projekte involviran, i ki da nije računao svojim imenovanjem: Mario Vogl.

Drugu osobu, ku je istaknuo je njegova hižna družica Alena, ka ga je podupirala pri svi ovi njegovi projekti i svem djelovanju u slobodnom vrimenu.

Odmah su slijedile i čestitke nazočnih društav. Kot prva je čestitala Josefina Daničova, predsjednica Hrvatskoga društva Devinskoga Novoga Sela. Zahvalila se je Radoslavu za njegovo dugoljetno djelovanje kot predsjednik.

Daljnji gratulanti i gratulantice su bili potpredsjedniki Hrvatskoga kulturnoga saveza: Marija Hanny, Kristijan Maschkan i Milan Galović. Slijedili su onda još Grobani za ke je govorila Veronika Skutkova, predsjednica Hrvatskoga društva.

Rijetko ki se još zna spomenuti da je Radoslav Janković svoju muzičku karijeru izvan Hrvatskoga Jandrofa počeo u mladi ljeti kod Kolo-Slavuja, folklornoga ansambla gradišćanskih Hrvatov. A ov je kot vrhunac nastupio na kraju programa i pokazao Hrvatske plese sridnjega Gradišća, ke je koreografirao prvi nositelj kulturne nagrade etnokoreolog Ivan Ivančan. Ovom koreografijom je Kolo Slavuj kroz sva desetljeća od premijere 1974. ljeta najveć puti nastupio pri različni prilika u Austriji i susjedni zemlja širom Europe, ali i u daleki kraji svita, ljeta dugo i s Radoslavom Jankovićem na braču.

Sam završetak su oblikovali svi izvodjači večera. « Od onde smo mi », kompozicija laureata je bila za čuti u izvedbi tamburašev i gudačev, a solo je jačio Radoslav mladji. Kot na veselju su se brojni gosti onda slikali s Radom Jankovićem, ki je gizdavo držao još jako dugo nagradu u ruka.

Za sve goste je bio priredjen ukusan bife a na odlasku je svaki dostao mali poklon HKSS-a: dvi knjige i tri CD-e kade je Radoslav Janković mjerodavno sudjelovao.

KK

Festival klapov ov put u Pinkovcu

U južnogradišćanskom Pinkovcu je Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću pozvalo na 12. festival klapov. Sudjelovalo je devet klapov iz Austrije, Madjarske i Hrvatske.

U medjuvrimenu spada festival klapov HKD-a jur u tradicionalne priredbe hrvatskoga kalendara. Jur po 12. put organiziraju priredbu o jačenju uvijek u drugom kraju Gradišća. Ov put je festival ovako došao u pinkovsku dvoranu, ka je bila dobro napunjena. Kot je rekla Marijana Wagner, organizatorica s pinkovske strani, misli, da je bilo kih 500 ljudi u dvorani.

Nazočne, osebujno goste od sveučilišća u Puli kot i od Matice iseljenika, je pozdravio ondašnji potpredsjednik HKD-a Joži Buranić. Kot je rekao, se veseli, da će ov večer čuti ča novoga. A imao je pravo. Kot svako ljeto je jako dužičak klapski večer i ljetos nudio vrlo različit program i to na visokoj razini. Prilikom prvoga festivala 2011. pisale su HN: „Klapsko pjevanje je relativno novo med Hrvati u Gradišću, a još se ponekad zaminjuje sa zborskim pjevanjem." To se i 13 ljet kasnije nije minjalo, ali sastavi su se znatno profesionalizirali i proširili program. Klape i zbori su morali i unajpr javiti listu s jačkami, da bi se prepričilo, da sastavi jaču isti izbor jačak.

Kroz program je peljao moderator ORF-a Marin Berlaković. Apsolutno nepripravan dostala je njegova moderacija jako živahan način, osebujno ar su mu sugovoračice i sugovorači bili jako elokventni. Tako večer veljek nije počeo s klapom nego izrazito sa zborom, kot je to najavio Berlaković. Je li i koliko su nervozni, o tom si muži HKD-ejcev pod peljanjem zborovodje Jožefa Kovača nisu bili složni. Muški zbor HKD-a sa sidišćem u Pinkovcu s člani iz cijeloga južnoga Gradišća je predstavio poznate narodne jačke Oj jesenske duge noći, Lipa j' trava ditelina i Zeleni se gaj.

Kot je rekla Marijana Wagner se je pri izboru sastavov gledalo na južne regije. Tako je i doputovala klapa Angeluš iz Cestice u blizini Varaždina. One su predstavile dalmatinske klapske šlagere kot i zagorsku aranžiranu u klapskom stilu. Još bliže su imali člani klape Dičaki iz štokavskih krajev Gradišća. Kot je rekao peljač Andrija Benčić su zibrali jačke, ke su polag njih nepoznate u Gradišću. To je na primjer bila Škorova Majko jedina u klapskom aranžmanu, a i proširena Vilo moja. Uza to su predstavili dvi narodne iz Gradišća u klapskom ruhu i su tim pokazali, da su se konačno potpuno posvetili klapskomu pjevanju. Klapa Dičaki je naime bila skupa sa ženskom vokalnom skupinom Biseri u erasmus plus projektu. Koliko su obadva sastavi profitirali od ovoga projekta su i sada pokazali na festivalu klapov. Biseri pod peljanjem Sabine Balogh su naime sigurno najbolje pogodili klapski repertoar s klapskimi aranžmani Divojka je zelen bor gojila, Golubice bila, Zaspao je mlad Ivane i poznatom Cetina i oduševili svojim nastupom. Po pauzi su slijedile Puljanke, ke jur od prvoga izdanja ovoga formata redovito nastupaju na festivalu. One su pod peljanjem Jelke Zeichmann-Kočiš predstavile narodne jačke iz Gradišća kot i Oliverov hit Meni trebaš ti. Domaćini, jačkari klape TOP-a Pinkovac su na domaćem tlu imali laku igru. Predstavili su pod peljanjem Miške Schuch obljubljene dalmatinske hite kot na primjer Ribari ili Moj lipi andjele. Iz nedalekih Stinjakov su doputovali Šari Stinjaki i predstavili tradicionalne narodne iz Podravine i Stinjakov. Peljač Marko Kölbl je jačkom „Došla mi je ura skrajna" najavio i prvi album „Zbogom ostan lipo polje". Završili su priredbu članice i člani klape Graz, ki su u medjuvrimenu jur po treti put nastupili na ovom festivalu. Oni su predstavili duži program na primjer s poznatom A vitar puše. „Amaterski" klapski program počeo je jur u 18:00 uri i durao kih dvi i pol ure. Festival klapov u prošli ljeti onda uvijek poziva grupu na zabav. Ov put je to bila poznata klapa Kampanel, ka je svojim jedinstvenim zvukom pozvala ostalu publiku na tančeni parket. Festival klapov si je izmislio Ante Pletikosić sa svojom klapom Vrime. Prva predstava je bila 2011. ljeta u Vulkaprodrštofu. Odonda nastupaju pri festivali klape, zbori i drugi jačeni sastavi.

TG

HKD-jci pri nastupu *foto: HKD*

Puljanke *foto: HKD*

Ženska klapa Angeluš iz Cestice (RH) *foto: HKD*

Muška klapa Dičaki *foto: HKD*

Ženski vokalni sastav Biseri *foto: HKD*

Klapa Pinkovac *foto: HKD*

Šari Stinjaki *foto: HKD*

Klapa Graz *foto: HKD*

Klapa Kampanel je jačila za zabav *foto: HKD*

Michael Schreiber predavao u Uzlopu

Povjesničar Michael Schreiber je nedilju, 10. novembra na poziv seoske sekcije HKD-a gostovao u Uzlopu. Pred znatiželjnom publikom je predavao o nastajanju Gradišća i o situaciji u hrvatski seli, od 1918. do 1923. ljeta.

Kulturni dom je bio do zadnjega mjesta pun, kad je seoska sekcija Hrvatskoga kulturnoga društva u Uzlopu pozvala na predavanje Michaela Schreibera na temu 1918. – 1923: Priključenje Gradišća i situacija u hrvatski seli. Naraštajna grupa Tamburice Uzlop je otpodne otvorila jačkom Potočić, a Judit Benčić je od strani organizatorov pozdravila nazočnu publiku i kratko predstavila predavača ove priredbe.

Da bi mogao stvoriti odgovorni kontekst i predznanje za publiku, je Michael Schreiber počeo svoje predavanje jur u 19. stoljeću. Jur 1848./1849. ljeta se je rodila ideja priključenja Gradišća k Austriji – konkretna je ali onda nastala stoprv po Prvom svitskom boju. Michael Schreiber je mogao pomoću članka iz Naših novin dokazati, da su bila i hrvatska sela protiv ovoga koraka.

Ipak je u augustu 1921. ljeta onda došlo do prvoga pokušaja priključenja, ki ali – kot je razložio Schreiber – nije bio jako uspješan. Ugarski otpor je bio jako velik, pred svim i od takozvanih Freischärlarov, tako da su se morali žandarmarija kot i carinari jur u oktobru opet najzad povući. Pokidob da su se ovi Freischärlari i od strane vlade u Budimpešti mogli nek teško kontrolirati, se je moralo najti skupno rješenje. U Venecijanskom protokolu se je pak odredilo, da će se Gradišće priključiti k Austriji, ali da će Šopron ostati kod Madjarske. Kot konzekvencija ovoga ugovora se je onda održalo narodno glasovanje, ko je ali jur ada bilo najper riješeno.

Drugi pokušaj priključenja je bio od 13. do 30. novembra 1921. ljeta, ki se je onda i ugodao. Novo utemeljena komisija za crtanje granice je onda putovala kroz sela i se skrbila za novu graničnu liniju med Austrijom i Madjarskom, a 10. januara 1923. ljeta se je s Luisingom priključila i zadnja općina k Austriji.

Povjesničar Michael Schreiber *foto: Jurković D.*

Sa svojim zanimljivim načinom predavanja je Michaelu Schreiberu bila pažnja publike od prve sekunde zasigurana. Pažljivost slušateljic i slušateljev se je dodatno povišila, kad je počeo stavljati fokus na lokalne dogodjaje u Uzlopu i okolici. Tako je Schreiber na primjer predstavio uzlopskoj publiki kako i kada su stupili Freischärlari u kontakt sa seoskim stanovničtvom i ke poteškoće su doživili s ovimi člani ugarskoga otpora.

Na kraju predavanja je zvana toga Schreiber imao otvoreno uho za napomene publike, ka je izrazila vlašća spoznanja i pitanja. S aktivnom i plodnom diskusijom je predavanje završilo, i ako bi gosti otpodneva vjerojatno bili i još čuda duglje slušali razlaganje Michaela Schreibera. Tako nije bilo niti čudo da su se veljek zatim čuli prvi glasi, ki bi se veselili i zanimali za nastavak ovoga predavanja.

DJ

Mnogobrojna publika pri predavanju *foto: Jurković D.*

Novo odibrani odbor HKD-a: Didi Jurković, Sigi Hajszan, Joži Buranić, Helga Machtinger, Jandre Palatin, Michael Hirschler

foto: HKD

Generalna sjednica HKD-a u Klimpuhu

Na generalnoj sjednici HKD-a je dosadašnji potpredsjednik Joži Buranić odibran za novoga predsjednika HKD-a. Stanko Horvat je po 15. ljeti u ovoj poziciji odstupio od odbora.

Hrvatsko kulturno društvo je nedilju, 3. novembra pozvalo na generalno spravišće u klimpušku krčmu Gregorić. Pozivu je slijedio jako velik broj ljudi, ne na zadnje zbog toga ar da Klimpuh zahvaljujući bivšemu predsjedniku HKD-a Robertu Sučiću ima oko 180 članov, kot je rekao na početku sjednice blagajnik Jandre Palatin, ki se je ovom prilikom spomenuo i svih pokojnih aktivistov i aktivistic HKD-a. Velik broj nazočnih je moguće i zato došao na ovu sjednicu, kad je dosadašnji predsjednik HKD-a Stanko Horvat jur prošlo ljeto nazvistio, da će biti ovo njegovo zadnje ljeto u toj funkciji.

Stanko Horvat je ada iskoristio vrime pri generalnoj sjednici da rezimira svoje 15-ljetno djelovanje na čelu HKD-a. Horvat je 2009. ljeta na sjednici u Vulkaprodrštofu preuzeo ovu funkciju od svojega prethodnika Roberta Sučića. Horvat se je pred svim zahvalio svojoj familiji, ženi Kingi i kćeri Dariji za razumivanje i podupiranje, iako je zapravo obećao, da neće biti duže predsjednik od 10 ljet. Horvatovo predsjedničtvo je vrijeda došlo do „njegove najveće političke borbe“, ito 2011. ljeta sa zalaganjem protiv noveliranja zakona o narodni grupa iz 1976. ljeta. Odonda čeka zakon o narodni grupa noveliranje. Iako zapisan u koalicijski program prošle vlade, se i u prošloj legislativnoj periodi nije djelalo na zakonu o narodni grupa.

2015. ljeta je Katoličanska crikva istupila iz HKD-a, ki je od samoga početka bio pod mjerodavnim uticajem Crikve i u njem aktivnih duhovnikov. Crikva je ončas potribovala odstupanje Stanka Horvata od pozicije predsjednika, ar da je sudjelovao u protesti oko odlaska fra Jelića iz Velikoga Boništofa. Horvat je ipak bio jednoglasno odibran. Raskol med Crikvom i HKD-om, tako je sada rezimirao Horvat na generalnoj sjednici, da je otvorio vrata za suradnju s HKDC-om. Uza to je Horvat istaknuo dobre veze s Hrvatskom, s veleposlanstvom i sveučilišćem u Puli. Horvat je iskoristio i svoj govor, da predstavi svojega nasljednika po želji, dosadašnjega dugoljetnoga potpredsjednika za sredinu Mjenovca Jožija Buranića.

Buranić je jur cijelo prošlo ljeto preuzeo već i već reprezentativnih ulogov za HKD. Sa zaposlenjem u Centru austrijskih narodnosti se sada i službeno bavi manjinskimi pitanji i je

tako bio logični Horvatov nasljednik. Generalna sjednica nije imenovala protukandidata i je Buranića velikom većinom odibrala. Dva glasi su se suzdržali, a jedan je bio protiv. Na Buranićevo slobodno mjesto potpredsjednika za sredinu je odibran Mjenovac Michael Hirschler. Sigi Hajszan i Didi Jurković ostaju potpredsjedniki za jug i sjever. Za tajnicu je opet odibrana Helga Machtinger, a blagajnik je ostao Jandre Palatin.
Buranić je isto iskoristio priliku za kratak govor u kom se je spočetka zahvalio Stanku Horvatu. On zna, da falu pedagogi i pedagogice, žurnalisti i žurnalistice kot i lingvisti i lingvistice. Ovakove strukture se moraju jačati i djelovanje se triba adaptirati i to pomoću vlade. U vezi s tim očekuje i resurse iz Hrvatske. Hrvatski jezik da je s ulaskom Hrvatske u Europsku uniju nastao službeni jezik Europe i kot takovoga se ga triba i gledati.
Buranić je zvana toga dao i pregled na dojduće ljeto. U vezi s Domom narodnih grup u Borti će HKD pojti u razgovore za živu subvenciju, ada od Zemlje Gradišća plaćene osobe. Pojačati kanu i suradnju s CAN-om, kade Buranić djela kot generalni sekretar. Važne teme da su i nadalje većjezičnost u čuvarnica, nastupanja u socijalni medija kot i mogući skupni dom hrvatskih društav u sjevernom Gradišću. Zvana toga da će i nadalje biti ponuda tečajev i naticanj za dicu, tamburaške priredbe kot i djelo na aplikacija i online arhivi.
Pri generalnoj sjednici su bili uz veleposlanika Daniela Glunčića i nazočni zastupniki Narodne stranke Niki Berlaković i Kristof Carić, kim se je Horvat zahvalio za dobru suradnju. Horvat je Berlakoviću dao i govoriti o svojoj dužičkoj karijeri kot govorač za narodne grupe u Nacionalnom vijeću. Berlaković je opširno povidao o sastavljanju Savjeta početkom 1990-ih ljet kot i o drugi politički mogućnosti kot je to na primjer bilo postavljanje tablic. On da se je zalagao za svoj HKD, kade je i sam član, i za Crikvu, da bi ove dvi frakcije dostale dost mjest u Savjetu. Iako je Savjet kritiziran, bez njega se veliki projekti nikada ne bi mogli realizirati, tako Berlaković.

Prema koncu prilično dužičke sjednice je generalna sjednica zaključila i rezoluciju. Državni ugovor je 2025. ljeta naime 70 ljet star. Polag rezolucije su se okolnosti za pripadnike i pripadnice hrvatske narodne grupe minjale. HKD zato potribuje redovitu valorizaciju sredstav Saveznoga kancelarstva, osnivanje većjezičnoga obrazovnoga sustava u urbani centri, nove pedagoške koncepte i kvalitetni standard za obrazovni sustav, financijsko podupiranje općin u svi posli većjezičnosti i noveliranje spomenutoga Zakona o narodni grupa iz 1976. ljeta.

TG

IMPRESSUM

Nakladnik i vlasnik medija: Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću (Kroatischer Kulturverein im Burgenland); izdavač: odbor HKD-a; Ulica dr. Lovre Karall-a 23, 7000 Željezno / Eisenstadt; Tel.: +43 2682 66500; ured@hkd.at; tisak: Wograndl, Mattersburg/Matrštof. Layout: Werbeagentur Grafik&Design Erika Toth, Trausdorf/Trajštof. Izdavanje Glasila podupira Savezno kancelarstvo iz lonca za narodne grupe. Gefördert vom BKA aus Mitteln der Volksgruppenförderung.

Mnogobrojni člani HKD-a su došli na sjednicu u Klimpuh *foto: HKD*

Hrvatski tajedan u Stinjaki

Dica pri šetnji u lozi *foto: HKD*

Dica na igrališću s majicami koje su si sama napravila *foto: HKD*

Od 8. do 12. julija se je opet održao hrvatski tajedan za dicu u Stinjaki. Već od 30 dice je imalo mogućnost vježbati se hrvatski jezik pri nastavi, diozeti pri različni igra i uživati šarolik program ki im se je nudio. Ovo ljeto se nije prenoćevalo u seoskoj dvorani u Stinjaki, jer se trenutno pregradjuje, nego u dvorani za tjelovježbu u seoskoj osnovnoj školi. Geslo hrvatskoga tajedna je bilo „Skupa je sve lipše“. Uz učnju hrvatskoga jezika, su se dica igrala i različne igre, a i izleti su stali na programu. Tako su bila dica u Novoj Gori kade su se šetala s alpakami (živine koje sliču lami).

U Stinjaki su se vježbali i igrali flag-football s člani stinjačke flag football momčade. Jedan dan su se dica pokusila kot peki i su napravila slane klince (rogliće), ki su im se dobro račili. Pravoda nisu smile faliti niti naše novine, koje su napravili skupa s podvarači. Isto tako su priredili dičju duplericu s ganjkami i prinosi u Hrvatski novina.Dojdući Hrvatski tajedan će se održati dojduće ljeto od 7. do 11. julija.

HKD, 7000 Eisenstadt / Željezno, Karallstraße / Karallova ulica 23

Posjet novoga predsjednika HKD-a u Borti kod Ugrov

Ludwig Frauer, Carmen Prascaits (BUKV) i Joži Buranić na posjetu kod Ugarskoga društva u Gradišću *foto: BUKV*

Prvi termin je peljao novoga predsjednika HKD-a Jožija Buranića u Bortu kade ima Gradišćansko ugarsko i kulturno društvo (BUKV) svoj ured i svoje sjedišće. Hrvatsko kulturno društvo ima jako dobre veze k Ugrom kot i Romom u Borti, zajedno su se izdjelali jur neki skupni projekti. Trenutno je „Dom narodnih grup“ ki se gradi u Borti velik i važan skupni projekt. Računa se, da će biti realiziran do sredine 2026. ljeta. Onda će se skupna suradnja s Ugri i Romi moć još jače intenzivirati i novi skupni dom zapuniti sa žitkom.

Blažene Božićne svetke
i srićno novo ljeto
Vam želji
HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO U GRADIŠĆU.
HKD